

απάντηση μόνος του.

♦ Όταν αντιγράφεις, φτιάχνεις **αντίγραφα**, κάνεις **αντιγραφή**.

♫ α-ντι-γρά-φω

αντίθετος, αντίθετη, αντίθετο επίθετο
(αντίθετοι, αντίθετες, αντίθετα)

☑ Όταν δύο λέξεις είναι **αντίθετες**, είναι τελείως διαφορετικές, έχουν τελείως διαφορετική σημασία. Τις λέξεις αυτές τις λέμε και **αντίθετα**.

✎ Οι λέξεις «καλός» και «κακός» είναι **αντίθετες**.

✓ Όταν κάτι είναι **αντίθετο**, έχει τελείως διαφορετική κατεύθυνση.

✎ Η κυρία Μαργαρίτα οδηγούσε απρόσεκτα και βγήκε κατά λάθος στην **αντίθετη** λωρίδα του δρόμου.

○ ανάποδος

✓ «Είμαι **αντίθετος** με την ιδέα της εκδρομής μ' αυτόν τον καιρό» είπε ο Ίγκλι. Δε συμφωνώ με την ιδέα της εκδρομής. ♫ α-ντί-θε-τος

✎ 'αντίθετα'

αντικείμενο [το] ουσιαστικό

(αντικείμενα)

☑ **Αντικείμενο** είναι κάθε πράγμα γύρω μας που μπορούμε να δούμε και να πιάσουμε. ✎ «**Το σφουγγάρι, η κιμωλία και ο πίνακας είναι μερικά από τα αντικείμενα που χρησιμοποιούμε κάθε μέρα στην τάξη μας**» είπε η δασκάλα.

♫ α-ντι-κεί-με-νο

αντιμετωπίζω, αντιμετωπίζομαι ρήμα
(αντιμετώπισα, θα αντιμετωπίσω)

☑ Όταν μία ομάδα ποδοσφαίρου ή μπάσκετ **αντιμετωπίζει** μία άλλη, τότε αγωνίζεται εναντίον της και προσπαθεί να τη νικήσει.

✓ Όταν **αντιμετωπίζω** κάτι δύσκολο,

προσπαθώ να το ξεπεράσω και να κάνω τα πράγματα καλύτερα για μένα. ✎ Ο κύριος Δημήτρης **αντιμετώπισε** πολλά προβλήματα με το μαγαζί του. ♦ **αντιμετώπιση**

♫ α-ντι-με-τω-πί-ζω

αντίο επιφώνημα

☑ Λέμε **αντίο**, όταν φεύγουμε από κάπου και θέλουμε ν' αποχαιρετήσουμε τους ανθρώπους.

○ γεια ♫ α-ντί-ο

αντιπαθητικός, αντιπαθητική,

αντιπαθητικό επίθετο (αντιπαθητικοί, αντιπαθητικές, αντιπαθητικά)

☑ Όταν κάποιος είναι **αντιπαθητικός**, τότε κανείς δε θέλει να κάνει παρέα μαζί του. ✎ Ο κύριος Μιχάλης είναι **αντιπαθητικός**. Δεν έχει πολλούς φίλους. ● συμπαθητικός

♫ α-ντι-πα-θη-τι-κός

αντίπαλος, αντίπαλη, αντίπαλο επίθετο

(αντίπαλοι, αντίπαλες, αντίπαλα)

☑ Ο Νίκος και ο Ίγκλι θα παίξουν σε **αντίπαλες** ομάδες στον αυριανό αγώνα ποδοσφαίρου. Θ' αγωνιστούν ο ένας ενάντια στον άλλο για τη νίκη.

✓ (σαν ουσιαστικό) Θα είναι **αντίπαλοι**. ♫ α-ντί-πα-λος

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

άδειο - γεμάτο

ανάσκελα - μπρούμυτα

αργή-γρήγορος

χοντρός - λιγνός

βαθύ - ρηχό

ψηλός - χαμηλός

καινούρια - παλιά

μικρό - μεγάλο

πλούσιος - φτωχός

αντίχειρας [ο] ουσιαστικό (αντίχειρες)

☑ Ο **αντίχειρας** είναι το πιο κοντό και το πιο παχύ δάχτυλο στην άκρη του χεριού σου.

🎵 α-ντί-χει-ρας

αντοχή [η] ουσιαστικό (αντοχές)

→ αντέχω

άντρας [ο] ουσιαστικό (άντρες)

☑ Όταν τ' αγόρια μεγαλώσουν, γίνονται **άντρες**. Ο **άντρας** σε μία οικογένεια είναι ο πατέρας.

✓ Ο **άντρας** της κυρίας Μαργαρίτας είναι ο κύριος Γιάννης, δηλαδή είναι ο σύζυγός της. **◇ Ο κύριος Γιάννης αγόρασε ένα αντρικό παντελόνι και η κυρία Μαργαρίτα ένα γυναικείο.**

🎵 ά-ντρας

αντρικός, αντρική, αντρικό επίθετο

(αντρικοί, αντρικές, αντρικά) → άντρας

ανυπάκουος, ανυπάκουη, ανυπάκουο

επίθετο (ανυπάκουοι, ανυπάκουες, ανυπάκουα)

☑ Όταν ένα παιδί είναι **ανυπάκουο**, δεν κάνει αυτό που του λένε οι γονείς ή οι δάσκαλοί του.

🎵 Ο Νίκος είναι **ανυπάκουος** μαθητής και γι' αυτό δέχεται συχνά τιμωρίες.

○ απείθαρχος

● υπάκουος, πειθαρχικός

🎵 α-νυ-πά-κου-ος

ανυπομονησία [η] ουσιαστικό

→ ανυπομονώ

ανυπόμονος, ανυπόμονη, ανυπόμονο

επίθετο (ανυπόμονοι, ανυπόμονες, ανυπόμονα)

→ ανυπομονώ

ανυπομονώ ρήμα

☑ Όταν **ανυπομονείς**, δεν μπορείς να περιμένεις να γίνει κάτι, βιάζεσαι.

🎵 Η Αθηνά **ανυπομονεί** να έρθει το καλοκαίρι και να κλείσουν τα σχολεία.

○ λαχταρώ **◇ Όταν ανυπομονείς, είσαι ανυπόμονος, έχεις ανυπομονησία.** 🎵 α-νυ-πο-μο-νώ

ανυπόφορος, ανυπόφορη,

ανυπόφορο επίθετο (ανυπόφοροι, ανυπόφορες, ανυπόφορα)

☑ Όταν κάτι είναι **ανυπόφορο**, είναι τόσο ενοχλητικό που δεν το αντέχουμε άλλο πια. **🎵 Στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη είχε σήμερα ανυπόφορη ζέστη, κι έτσι εκείνος άνοιξε όλα τα παράθυρα.**

○ αφόρητος ● υποφερτός

◇ υποφέρω 🎵 α-νυ-πό-φο-ρος

ανώμαλος, ανώμαλη, ανώμαλο επίθετο

(ανώμαλοι, ανώμαλες, ανώμαλα)

☑ Όταν ο δρόμος είναι **ανώμαλος**, έχει λακκούβες και δεν είναι επίπεδος.

● ομαλός 🎵 α-νώ-μα-λος

ανώτερος, ανώτερη, ανώτερο επίθετο

(ανώτεροι, ανώτερες, ανώτερα)

☑ Το κεφάλι βρίσκεται στο **ανώτερο** τμήμα του σώματος.

Στο πιο ψηλό σημείο του σώματος.

✓ Ο κύριος Μιχάλης πιστεύει ότι κανένας δεν είναι **ανώτερος** απ' αυτόν. Πιστεύει ότι δεν υπάρχει κανένας καλύτερος απ' αυτόν.

✓ Ο διευθυντής έχει **ανώτερη** θέση από τους δασκάλους. Έχει θέση με

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

μεγαλύτερη δύναμη. ● κατώτερος
 ◆ (σαν ουσιαστικό) Όλοι τον
 σέβονται, όπως πρέπει να σεβόμαστε
 όλους τους ανωτέρους.
 ♪ α-νώ-τε-ρος

αξέχαστος, αξέχαστη, αξέχαστο
 επίθετο (αξέχαστοι, αξέχαστες αξέχαστα)
 ☑ Όταν κάτι είναι **αξέχαστο**, δεν
 μπορεί κανείς να το ξεχάσει.
 ✎ «Στο χωριό του θείου Αλέκου
 πέρασα **αξέχαστα** Χριστούγεννα» είπε
 ο Κώστας. ◆ ξεχνώ
 ♪ α-ξέ-χα-στος

αξία [η] ουσιαστικό (αξίες)
 ☑ Ποια είναι η **αξία** αυτού του
 αυτοκινήτου; Πόσα χρήματα πρέπει
 να δώσουμε για να το αποκτήσουμε;
 Πόσο κοστίζει; ○ τιμή
 ✓ Όταν κάποιος έχει **αξία**, έχει
 πολλές ικανότητες.
 ✎ Ο Κώστας πήρε άριστα με την
αξία του.
 ◆ αξίζω ♪ α-ξί-α

αξίζω ρήμα (άξιζα, θα αξίζω)
 ☑ «Πόσο ν' **αξίζει** άραγε αυτό το
 σπίτι δίπλα στο μαγαζί του κυρίου
 Δημήτρη;» σκέφτηκε η κυρία
 Μαργαρίτα. Πόσα λεφτά να κάνει;
 ○ κοστίζω
 ✓ Όταν κάποιος **αξίζει** κάτι, έχει
 κάνει κάτι για ν' αποδείξει ότι μπορεί
 ή πρέπει να το έχει.
 ✎ Ο Κώστας **αξίζει** τους καλούς
 βαθμούς που πήρε στο σχολείο, γιατί
 φέτος διάβασε πολύ.
 ♪ α-ξί-ζω

- Δεν μπορείς να με δεις. Τι είμαι;

άξιος, άξια, άξιο επίθετο
 (άξιοι, άξιες, άξια)
 ☑ Όταν κάποιος είναι **άξιος**,
 έχει την ικανότητα να κάνει κάτι πολύ
 καλά.
 ✎ Η κυρία Μαργαρίτα είναι **άξια**
 μαγείρισσα. ○ ικανός
 ● ανάξιος ♪ ά-ξι-ος

αόρατος, αόρατη, αόρατο επίθετο
 (αόρατοι, αόρατες, αόρατα)
 ☑ Όταν κάποιος είναι **αόρατος**,
 κανείς δεν μπορεί να τον δει.
 ✎ «Τα μικρόβια είναι **αόρατα** χωρίς
 μικροσκόπιο» είπε ο γιατρός στον
 Κώστα. ● ορατός
 ♪ α-ό-ρα-τος

απαγορεύω, απαγορεύομαι ρήμα
 (απαγόρευσα, θα απαγορεύσω)
 ☑ Όταν **απαγορεύω** κάτι, δε δίνω
 την άδειά μου να γίνει.
 ✎ «**Απαγορεύεται** να καπνίζει κανείς
 μέσα στον κινηματογράφο, γιατί είναι
 δημόσιος χώρος.
 Η **απαγόρευση** είναι αυστηρή» είπε
 στον άντρα της η θεία Κατερίνα.
 ◆ Το κάπνισμα είναι **απαγορευμένο**
 εδώ μέσα. Κοίτα, υπάρχει και
απαγορευτικό σήμα. **απαγόρευση**
 ● επιτρέπω ♪ α-πα-γο-ρεύ-ω

απαίσιος, απαίσια, απαίσιο επίθετο
 (απαίσιοι, απαίσιες, απαίσια)
 ☑ Η μητριά της Χιονάτης είναι
απαίσια: φρόντισε με κάθε τρόπο να
 κάνει κακό στη Χιονάτη. Δεν είναι όμως
 μόνο κακιά. Έχει και **απαίσιο**
 πρόσωπο. Δηλαδή πολύ άσχημο.
 ♪ α-παί-σι-ος

απαίτηση [η] ουσιαστικό (απατήσεις)
 → απαιτώ

απαιτώ ρήμα (απαίτησα, θα απαιτήσω)

☑ Όταν **απαιτώ**, ζητώ με πολύ έντονο τρόπο να γίνει κάτι που θέλω.

✎ Ο κύριος Γιάννης **απαιτεί** από τα παιδιά του να διαβάζουν όλα τα μαθήματα πριν αρχίσουν να παίζουν.

◇ Έχει την **απαίτηση** να διαβάζουν όλα τα μαθήματα. 🎵 α-παι-τώ

σου;» ○ αναγκαίως

◇ (σαν ουσιαστικό) «Ναι, θεία, έχω όλα τα **απαραίτητα**» είπε η Αθηνά.

🎵 α-πα-ραί-τη-τος

απαλός, απαλή, απαλό επίθετο (απαλοί, απαλές, απαλά)

☑ Όταν κάτι είναι **απαλό**, είναι μαλακό και ευχάριστο.

✎ «Το μωρό της θείας Κατερίνας έχει πολύ **απαλό** δέρμα» είπε η Αθηνά.

● σκληρός ◇ Όταν κάνουμε κάτι **απαλά**, το κάνουμε με μαλακό και απαλό τρόπο, προσεκτικά.

✎ Ο θείος Σταμάτης πήρε **απαλά** το μωρό στην αγκαλιά του. 🎵 α-πα-λός

απασχολημένος, απασχολημένη, απασχολημένο μετοχή (απασχολημένοι, απασχολημένες, απασχολημένα)

☑ Όταν κάποιος είναι **απασχολημένος**, έχει πολλή δουλειά και δεν μπορεί να κάνει κάτι άλλο. Δεν θέλει να τον **απασχολούν**.

🎵 α-πα-σχο-λη-μέ-νος

απασχολώ, απασχολούμαι ρήμα (απασχόλησα, θα απασχολήσω)

→ απασχολημένος

απάντηση [η] ουσιαστικό (απαντήσεις)

☑ Η **απάντηση** είναι αυτό που λέμε, όταν μας ρωτούν κάτι. ✎ «Κώστα, ο Νίκος σε ρώτησε αν θα πάτε εκδρομή. Τι **απάντηση**

του έδωσες;» είπε η Αθηνά.

● ερώτηση ◇ Όταν **απαντάς**, μιλάς σε κάποιον που σε ρωτάει κάτι.

🎵 α-πά-ντη-ση

απειθάρχος, απείθαρχη, απείθαρχο επίθετο (απειθάρχοι, απείθαρχες, απείθαρχα)

☑ Όταν κάποιος είναι **απειθάρχος**, δεν ακολουθεί τους κανόνες που υπάρχουν. ✎ Ο Κώστας είναι **απειθάρχος** μαθητής και συχνά τιμωρείται. ● πειθαρχημένος, υπάκουος 🎵 α-πεί-θαρ-χος

απειλή [η] ουσιαστικό (απειλές)

→ απειλώ

απαντώ και **απαντάω**, **απαντιέμαι** ρήμα (απάντησα, θα απαντήσω)

→ απάντηση

απειλώ, **απειλούμαι** ρήμα (απειλήσα, θα απειλήσω)

☑ Όταν **απειλείς** κάποιον, λες ότι θα του κάνεις κάτι άσχημο και δυσάρεστο. ✎ Ο κύριος Μιχάλης **απειλήσε** ότι θα δειρίε όποιο παιδί μπει στην αυλή του.

✎ Ο κύριος Μιχάλης ήταν όλο **απειλές**. «Αλίμονό σας αν σας πιάσω να μπαίνετε στην αυλή μου!» είπε στα παιδιά.

🎵 α-πει-λώ

απαραίτητος, **απαραίτητη**, **απαραίτητο** επίθετο (απαραίτητοι, **απαραίτητες**, **απαραίτητα**)

☑ Όταν κάτι είναι **απαραίτητο**, το έχεις ανάγκη και δεν μπορεί να γίνει αλλιώς. ✎ «Πάμε να μου ζωγραφίσεις κάτι, Αθηνά» είπε η θεία Κατερίνα.

«Έχεις τις **απαραίτητες** μπογιές μαζί

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

απελπίζομαι ρήμα (απελπίστηκα, θα απελπιστώ)

☑ Όταν **απελπίζομαι**, χάνω την ελπίδα ότι θα γίνει κάτι που περίμενα να γίνει. ✍ *Η Αθηνά **απελπίστηκε** με την εξαφάνιση της Ροζαλίας κι έβαλε τα κλάματα.*

◆ *Την **έπιασε απελπισία.***

🎵 α-πελ-πί-ζο-μαι

απελπισία [η] ουσιαστικό
→ απελπίζομαι

απέναντι επίρρημα

☑ Το σπίτι του κυρίου Μιχάλη βρίσκεται **απέναντι** από το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη. Βρίσκεται μπροστά από το μαγαζί, από την άλλη πλευρά του δρόμου. Τα δύο κτίρια είναι **αντικριστά**. ○ αντίκρυ

🎵 α-πέ-να-ντι

απέραντος, **απέραντη**, **απέραντο** επίθετο (απέραντοι, απέραντες, απέραντα)

☑ Όταν κάτι είναι **απέραντο**, είναι πάρα πολύ μεγάλο και μοιάζει να μην έχει τέλος.

✍ *Η Αθηνά ήταν μέσα στο πλοίο και ταξίδευε για να πάει στην Κρήτη. Από το παράθυρο κοίταζε τη θάλασσα. Της φαινόταν **απέραντη**.*

🎵 α-πέ-ρα-ντος

απεργία [η] ουσιαστικό (απεργίες)

☑ Όταν οι εργαζόμενοι κάνουν **απεργία**, σταματούν να δουλεύουν και ζητούν περισσότερα χρήματα και καλύτερες συνθήκες εργασίας.

✍ *Χθες στο σχολείο του Κώστα οι δάσκαλοι είχαν **απεργία** και τα σχολεία έμειναν κλειστά.*

◆ *Οι δάσκαλοι **απεργούσαν.***

🎵 α-περ-γί-α

απεργώ ρήμα (απεέργησα, θα απεργήσω) → απεργία

απίθανος, **απίθανη**, **απίθανο** επίθετο (απίθανοι, απίθανες, απίθανα)

☑ Όταν κάτι είναι **απίθανο**, είναι δύσκολο να συμβεί. ✍ *«Είναι **απίθανο** να πάμε εκδρομή σήμερα» είπε ο Κώστας. «Ο καιρός είναι πολύ άσχημος».* 🎵 α-πί-θα-νος

απίστευτος, **απίστευτη**, **απίστευτο**

επίθετο (απίστευτοι, απίστευτες, απίστευτα)

☑ Όταν κάτι είναι **απίστευτο**, δεν είναι εύκολο να πιστέψουμε ότι συμβαίνει. ✍ *«Δεν το πιστεύω ότι **χάλασε ο καιρός**» είπε ο Κώστας. «Είναι **απίστευτη** αυτή η αλλαγή του καιρού. Μόλις χθες είχε ήλιο».*

◆ **πιστεύω** 🎵 α-πί-στευ-τος

απλός, **απλή**, **απλό** επίθετο (απλοί, απλές, απλά)

☑ «Αθηνά, θα σου κάνω μία **απλή** ερώτηση» είπε η δασκάλα. Μία ερώτηση που δεν είναι δύσκολη, που δε χρειάζεται να προσπαθήσεις πολύ για να την απαντήσεις.

● δύσκολος, σύνθετος, πολύπλοκος
✓ Τα φορέματα της θείας Κατερίνας είναι **απλά**. Δεν έχουν πολλά χρώματα και σχέδια.

◆ *«Για ν' ανοίξεις το κομπιούτερ, πατάς **απλά** αυτό το κουμπί» είπε ο κύριος Μιχάλης στη θεία του.*

🎵 α-πλός

άπλυτος, **άπλυτη**, **άπλυτο** επίθετο (άπλυτοι, άπλυτες, άπλυτα)

☑ Όταν κάτι είναι **άπλυτο**, δεν έχει πλυθεί, είναι βρόμικο. ✍ *«Κώστα, τι **άπλυτα** χέρια είναι αυτά! Πήγαινε να τα πλύνεις γρήγορα!»* είπε η κυρία

Μαργαρίτα. ● πλυμένος, καθαρός
 ♦ **πλένω** ♪ ά-πλυ-τος

απλώνω, απλώνομαι ρήμα (άπλωσα, θα απλώσω)

☑ Όταν **απλώνω** κάτι, το ανοίγω, το ξεδιπλώνω για να φαίνεται ολόκληρο.

✍ *Μετά το φαγητό η κυρία Μαργαρίτα άρχισε ν' **απλώνει** τα ρούχα στο μπαλκόνι.*

✓ Μόλις μπήκε μέσα, είδε τον Κώστα να έχει τα πόδια του πάνω στο τραπέζι του σαλονιού. «Κώστα, μην **απλώνεις** τα πόδια σου στο τραπέζι!» φώναξε.

● μαζεύω

♦ **άπλωμα** ♪ α-πλώ-νω

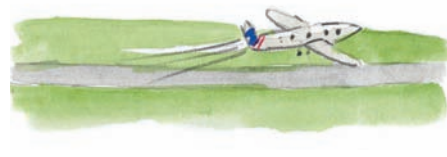

απογειώνω, απογειώνομαι ρήμα (απογείωσα, θα απογειώσω)

☑ Όταν **απογειώνω** το αεροπλάνο, το κάνω να σηκωθεί στον αέρα και να πετάξει.

✍ *Ο θεός Τάκης άργησε να γυρίσει σπίτι από το ταξίδι του στο Παρίσι, επειδή ο καιρός ήταν κακός και το αεροπλάνο **απογειώθηκε** με καθυστέρηση.* ● προσγειώνω

♪ α-πο-γει-ώ-νω

απόγευμα [το] ουσιαστικό (απογεύματα)

☑ Το **απόγευμα** είναι μετά το μεσημέρι και πριν από το βράδυ.

♦ *Ο κύριος Γιάννης διαβάζει τις **απογευματινές** εφημερίδες κάθε μέρα.* ♪ α-πό-γευ-μα

✍ 'η διάρκεια της ημέρας'

απογοήτευση [η] ουσιαστικό (απογοητεύσεις) → απογοητεύω

απογοητεύω, απογοητεύομαι ρήμα (απογοήτευσά, θα απογοητεύσω)

☑ Όταν **απογοητεύεις** κάποιον, τον στενοχωρείς, γιατί δεν κάνεις κάτι τόσο καλά όσο εκείνος πιστεύει ότι μπορείς. Όταν **απογοητεύεσαι**, στενοχωριέσαι, επειδή κάτι δεν έγινε όπως ήθελες ή πίστευες ότι μπορούσε να γίνει. Νιώθεις **απογοήτευση**.

✍ *Ο Ίγκλι **απογοητεύτηκε** που έβρεχε και δεν μπορούσε να πάει για ποδόσφαιρο.*

♦ *Η **απογοήτευσή** του ήταν μεγάλη.* ♪ α-πο-γο-η-τεύ-ω

απόδειξη [η] ουσιαστικό (αποδείξεις)

☑ Η **απόδειξη** είναι το χαρτί που μας δίνουν, όταν πληρώνουμε χρήματα.

✍ *Ο θεός Τάκης πήρε **απόδειξη** για τα παπούτσια που αγόρασε.*

♪ α-πό-δει-ξη

αποθηκεύω, αποθηκεύομαι ρήμα (αποθήκευσα, θα αποθηκεύσω)

→ αποθήκη

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

α

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

αποθήκη [η] ουσιαστικό (αποθήκες)

☑ Η **αποθήκη** είναι ένα μέρος όπου μπορούμε να βάλουμε κάποια πράγματα, μέχρι να τα χρησιμοποιήσουμε.

◇ Όταν **αποθηκεύεις** κάτι, δεν το χρησιμοποιείς αλλά το φυλάς κάπου μέχρι να το χρειαστείς ξανά.

🎵 α-πο-θή-κη

αποκάτω επίρρημα → κάτω**αποκλείω, αποκλείομαι** ρήμα (απέκλεισα, θα αποκλείσω)

☑ Όταν **αποκλείεις** έναν δρόμο, τον κλείνεις, εμποδίζεις άλλους ανθρώπους να περάσουν απ' αυτόν.

✓ Ο διπλανός του Κώστα

αποκλείστηκε από την ομάδα του σχολείου, επειδή τραυματίστηκε. Δεν μπόρεσε να πάρει μέρος.

✓ Όταν λες «**Αποκλείεται!**», εννοείς πως κάτι δε θα γίνει με κανέναν τρόπο. ✍ «**Αποκλείεται να βρεθεί η Ροζαλία!**» φώναξε απογοητευμένη η Αθηνά. 🎵 α-πο-κλεί-ω

αποκοιμίζμαι ρήμα (αποκοιμήθηκα, θα αποκοιμηθώ)

☑ Όταν **αποκοιμιάσαι**, σε παίρνει ο ύπνος. ✍ Ο Κώστας ήταν τόσο κουρασμένος από το ποδόσφαιρο που **αποκοιμήθηκε** μπροστά στην τηλεόραση. ◇ **κοιμάμαι**

🎵 α-πο-κοι-μιέ-μαι

αποκοιμίζω, αποκοιμίζομαι ρήμα

(αποκοίμισα, θα αποκοιμίσω)

☑ Όταν κάτι σε **αποκοιμίζει**, σε κάνει να νυστάζεις και να θέλεις να κοιμηθείς. ✍ «**Η τηλεόραση με αποκοίμισε.** Πάω για ύπνο» είπε ο Κώστας. ◇ **κοιμίζω**

🎵 α-πο-κοι-μί-ζω

Αποκριά [η] ουσιαστικό (Αποκριές)

☑ Η **Αποκριά** ή οι **Αποκριές** είναι οι τρεις εβδομάδες πριν από την Καθαρή Δευτέρα. Τις μέρες αυτές συνηθίζουμε να μασκαρευόμαστε.

✍ «**Τις Αποκριές έχει καρναβάλι στην Πάτρα. Θα πάμε μαμά;**» ρώτησε η Αθηνά. 🎵 Α-πο-κριά

-Λέμε και **Απόκρια.**

ΑΠΟΚΤΩ και **αποκτάω, αποκτιέμαι** ρήμα (απέκτησα, θα αποκτήσω)

☑ Όταν **αποκτάς** κάτι, το κάνεις δικό σου. ✍ Ο Ίγκλι **ονειρεύεται να γίνει τραγουδιστής ή ποδοσφαιριστής για ν' αποκτήσει** πολλά χρήματα.

🎵 α-πο-κτώ

απολύω, απολύομαι ρήμα (απέλυσα, θα απολύσω)

☑ Όταν **απολύεις** κάποιον, τον σταματάς από τη δουλειά του.

✍ Η εταιρεία που είναι δίπλα στο γραφείο του Γιάννη **απέλυσε** πέντε υπαλλήλους. ● προσλαμβάνω

🎵 α-πο-λύ-ω

απομακρύνω, απομακρύνομαι ρήμα (απομάκρυνα, θα απομακρύνω)

☑ Όταν **απομακρύνεις** κάτι, το παίρνεις από εκεί που είναι και το πας κάπου αλλού πιο μακριά. Όταν **απομακρύνεσαι** από κάπου, φεύγεις από εκεί και πας πιο μακριά.

✍ Ο κύριος Μιχάλης **απομάκρυνε** τα σκυλάκια μακριά από την αυλή του. Τα έβγαλε έξω απ' αυτήν και τ' άφησε στην άκρη του δρόμου.

◆ **μακριά**
♫ α-πο-μα-κρύ-νω

απορροφητήρας [ο] ουσιαστικό (απορροφητήρες)

✔ Ο **απορροφητήρας** είναι το μηχάνημα που έχουμε πάνω από την ηλεκτρική κουζίνα για να ρουφά και να βγάζει έξω από το σπίτι τους ατμούς και τις μυρωδιές, όταν μαγειρεύουμε.

♫ α-πορ-ρο-φη-τή-ρας

απορώ ρήμα (απόρησα, θα απορήσω)

✔ Όταν **απορείς** για κάτι, δεν μπορείς να το εξηγήσεις. Έχεις **απορία**. *✍* «**Απορώ** πώς έπεσε τόσο πολύ χιόνι μέσα σε λίγη ώρα» είπε ο Κώστας.

◆ **απορία**
♫ α-πο-ρώ

αποσμητικό [το] ουσιαστικό (αποσμητικά)

✔ Το **αποσμητικό** σπρέι διώχνει τις άσχημες μυρωδιές. *✍* Η κυρία Μαργαρίτα χρησιμοποιεί **αποσμητικό** χώρου με άρωμα λουλουδιών για να διώχνει τις μυρωδιές που μένουν στο σπίτι μετά το μαγείρεμα.

♫ α-πο-ση-τι-κό

απόσταση [η] ουσιαστικό (αποστάσεις)

✔ Η **απόσταση** μεταξύ δύο πραγμάτων είναι ο χώρος που υπάρχει ανάμεσά τους.

✍ Ο Κώστας και ο κύριος Μιχάλης είναι γείτονες. Η **απόσταση** ανάμεσα στα σπίτια τους είναι πολύ μικρή.

♫ α-πό-στα-ση

αποστολέας [ο], [η] ουσιαστικό

(αποστολείς)

✔ Ο **αποστολέας** είναι αυτός που στέλνει ένα γράμμα ή ένα δέμα σε κάποιον, συνήθως με το ταχυδρομείο.

● παραλήπτης
◆ **στέλνω** ♫ α-πο-στο-λέ-ας

αποτέλεσμα [το] ουσιαστικό

(αποτελέσματα)

✔ Το **αποτέλεσμα**, καλό ή κακό, είναι αυτό που γίνεται, επειδή κάτι άλλο έγινε πιο πριν.

✍ Η Αθηνά έτρεχε στη βροχή να βρει τη Ροζαλία. Το **αποτέλεσμα** ήταν να βραχεί και ν' αρρωστήσει.

✔ Το **αποτέλεσμα** ενός αγώνα δείχνει ποιος νίκησε και ποιος έχασε.

✍ -Ποιο ήταν το **αποτέλεσμα** χθες στο ποδόσφαιρο, Κώστα;

-Χάσαμε 2-0, μπαμπά. ○ κατάληξη

◆ «**Με το σιρόπι που μου δώσατε μου κόπηκε αμέσως ο βήχας!**» είπε η Αθηνά στο γιατρό. «**Είναι πολύ αποτελεσματικό**».

♫ α-πο-τέ-λε-σμα

απότομος, απότομη, απότομο επίθετο

(απότομοι, απότομες, απότομα)

✔ Όταν ένα μέρος είναι **απότομο**, είναι πολύ ανηφορικό ή κατηφορικό και το ανεβαίνουμε ή το κατεβαίνουμε με μεγάλη δυσκολία. *✍* «**Προσοχή!** Είναι επικίνδυνο να τρέχετε εδώ, ο δρόμος είναι πολύ **απότομος!**» είπε ο κύριος Δημήτρης στον Κώστα και το Νίκο.

● επίπεδος
✔ Όταν κάτι είναι **απότομο**, γίνεται ξαφνικά, εκεί που δεν το περιμένουμε.

✍ Ύστερα από την **απότομη** αλλαγή του καιρού, ο Κώστας και ο Νίκος αποφάσισαν να μην πάνε εκδρομή. Ο καιρός άλλαξε **απότομα**. ○ ξαφνικός

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

✓ Όταν κάποιος είναι **απότομος**, μιλάει άγρια και δεν έχει ευγενικούς τρόπους. ✍ *Τα παιδιά φοβούνται τον κύριο Μιχάλη, γιατί είναι πολύ απότομος άνθρωπος. Μιλάει τόσο απότομα!* ○ άγριος ● γλυκός, ευγενικός ◇ **απότομα** 🎵 α-πό-το-μος

αποτύπωμα [το] ουσιαστικό (αποτυπώματα)

☑ Ένα **αποτύπωμα** είναι το σημάδι που αφήνει κάτι πάνω σε κάτι άλλο. ✓ **Δακτυλικό αποτύπωμα** είναι το σημάδι που αφήνει το δάχτυλό μας. ✍ *Οι αστυνομικοί είπαν στον κύριο Δημήτρη ότι θα βρουν τους κλέφτες από τα δακτυλικά τους αποτυπώματα.* ○ ίχνος 🎵 α-πο-τύ-πω-μα

Τα αποτυπώματα της Ροζαλίας.

αποτυχία [η] ουσιαστικό (αποτυχίες)

☑ Όταν κάτι που προσπαθείς να

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με την εκδρομή του Κώστα ψάξε στις λέξεις απότομος, εκδρομή, επιμένω, κακοκαιρία, ακυρώνω, πρόγραμμα, σέβομαι

κάνεις, δεν καταφέρνεις να το κάνεις καθόλου ή όπως το ήθελες, τότε είναι **αποτυχία**. ✍ *Παρά την προσπάθεια που έκανε η Αθηνά πήρε κακό βαθμό στην ορθογραφία. Η αποτυχία της τη στενοχώρησε πολύ.* ● επιτυχία 🎵 α-πο-τυ-χί-α

απουσία [η] ουσιαστικό (απουσίες)

☑ Όταν κάνεις μία **απουσία**, δεν είσαι εκεί που πρέπει να είσαι ή που είσαι συνήθως. ✍ *«Ο Νίκος κάνει πολλές απουσίες στο σχολείο τελευταία. Μήπως είναι άρρωστος;» ρώτησε η δασκάλα τον Κώστα.* ● παρουσία ◇ Όταν **απουσιάζεις**, δεν είσαι εκεί που πρέπει να είσαι ή που είσαι συνήθως. ○ λείπω 🎵 α-που-σί-α

απουσιάζω ρήμα (απουσίασα, θα απουσιάσω) → απουσία

απόφαση [η] ουσιαστικό (αποφάσεις)

☑ Όταν παίρνεις μία **απόφαση**, διαλέγεις ανάμεσα σε διάφορα πράγματα αυτό που θέλεις πιο πολύ. ✍ *Η Αθηνά πήρε την απόφαση να γίνει ζωγράφος σαν τη θεία της και να μην ακολουθήσει το επάγγελμα του μπαμπά της.*

✓ Όταν παίρνεις κάτι **απόφαση**, δέχεσαι πως δεν μπορεί ν' αλλάξει. ✍ *Η Αθηνά το είχε πάρει απόφαση ότι χάθηκε η Ροζαλία και δεν έψαχνε πια να την βρει.*

◇ Όταν **αποφασίζεις** να κάνεις κάτι, έχεις σκεφτεί καλά από πριν και ξέρεις γιατί θα το κάνεις. 🎵 α-πό-φα-ση

αποφασίζω ρήμα (αποφάσισα, θα αποφασίσω) → απόφαση

αποφεύγω *ρήμα (απέφυγα, θα αποφύγω)*

☑ Όταν **αποφεύγεις** κάποιον ή κάτι, προσπαθείς να είσαι μακριά του, να μην πλησιάζεις, γιατί σ' ενοχλεί ή σου κάνει κακό.

✓ Όταν **αποφεύγεις** έναν κίνδυνο, κάνεις κάτι για να του ξεφύγεις.

☞ Την τελευταία στιγμή ο Νίκος απέφυγε τη μπάλα που πέρασε πάνω από το κεφάλι του.

○ γλιτώνω 🎵 α-πο-φεύ-γω

αποχαιρετώ και **αποχαιρετίζω**, **αποχαιρετιέμαι/αποχαιρετίζομαι** *ρήμα (αποχαιρέτησα, θα αποχαιρέτησω)*

☑ Όταν **αποχαιρετάς** κάποιον, τον χαιρετάς τη στιγμή που χωρίζετε.

☞ Όταν τέλειωσε η γιορτή, όλοι οι καλεσμένοι της κυρίας Μαργαρίτας αποχαιρέτιστηκαν ευχαριστημένοι.

🎵 α-πο-χαι-ρε-τώ

αποχωρίζομαι *ρήμα (αποχωρίστηκα, θα αποχωριστώ)*

☑ Όταν **αποχωρίζεσαι** κάποιον ή κάτι, φεύγεις μακριά του, τον αφήνεις μόνο του. *☞ Η Αθηνά λατρεύει τη Ροζαλία και δε θέλει να την αποχωρίζεται ποτέ.*

🎵 α-πο-χω-ρί-ζο-μαι

απόψε *επίρρημα*

☑ Όταν λες **απόψε**, εννοείς σήμερα το βράδυ.

◇ **αποψινός** 🎵 α-πό-ψε

απρόσεκτος, **απρόσεκτη**, **απρόσεκτο** *επίθετο (απρόσεκτοι, απρόσεκτες, απρόσεκτα)*

☑ Όταν κάποιος είναι **απρόσεκτος**, δε συγκεντρώνεται σ' αυτό που κάνει και γι' αυτό δεν το κάνει καλά.

*☞ «Αθηνά, είσαι **απρόσεκτη** σήμερα και κάνεις ζημιές. Πρόσεξε λίγο, σε παρακαλώ!» είπε ο κύριος Γιάννης.*

○ αφηρημένος ● προσεκτικός

◇ Όταν κάτι γίνεται **απρόσεκτα**, γίνεται χωρίς προσοχή.

○ αφηρημένα ● προσεκτικά

Όταν κάνεις κάτι από **απροσεξία**, κάνεις κάτι κακό ή κάτι λάθος, χωρίς να το θέλεις, επειδή δεν είσαι προσεκτικός. ○ αφηρημάδα

● προσοχή 🎵 α-πρό-σε-κτος

- Λέμε και ο **απρόσεχτος**.

απροσεξία [η] *ουσιαστικό (απροσεξίες)*
→ απρόσεκτος

αράζω *ρήμα (άραξα, θα αράξω)*

☑ Όταν μία βάρκα ή ένα πλοίο **αράζει** κάπου, σταματάει το ταξίδι του και ρίχνει άγκυρα κοντά στη στεριά.

✓ Όταν **αράζεις** κάπου ή την **αράζεις**, ξαπλώνεις κάπου ή απλά ξεκουράζεσαι χωρίς να κάνεις τίποτα άλλο. 🎵 α-ρά-ζω

αραιός, **αραίη**, **αραιό** *επίθετο (αραιοί, αραιές, αραιά)*

☑ Ο κύριος Μιχάλης έχει **αραιά** μαλλιά. Δηλαδή έχει στο κεφάλι του λίγες τρίχες που βρίσκονται μακριά η μία από την άλλη. Ανάμεσά τους φαίνεται το κεφάλι του. ● πυκνός

✓ Όταν μία σάλτσα είναι **αραίη**, είναι σαν νερό και θέλει λίγο αλεύρι για να

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με τη Ροζαλία που χάθηκε, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις αναστατώνω, ανησυχώ, εξαφανίζομαι, βρίσκω, καταφεύγω, κουλουριάζω, κουνώ, χαίρομαι, χοροπηδώ

γίνει πιο πηχτή. ● πυκνός, πηχτός
♫ α-ραι-ός

αρακάς [o] ουσιαστικό

☑ Ο **αρακάς** είναι φυτό με μικρούς πράσινους στρογγυλούς καρπούς που τρώγονται. Ο **αρακάς** είναι όσπριο, όπως οι φακές και τα φασόλια. ○ μπιζέλι ♫ α-ρα-κάς

αράχνη [η] ουσιαστικό (αράχνες)

☑ Η **αράχνη** είναι ένα έντομο χωρίς φτερά, με μικρό σώμα, οκτώ μακριά και λεπτά πόδια κι όπου βρεθεί πλέκει τον ιστό της, που είναι ένα πολύ φιλό δίκτυ σαν δαντέλα. Ο ιστός είναι παγίδα γι' άλλα έντομα που μπλέκονται σ' αυτόν, κι έτσι η **αράχνη** μπορεί να τα φάει με την ησυχία της.
♫ α-ρά-χνη ✍ 'τα έντομα'

αργά επίρρημα

☑ Όταν κάτι γίνεται **αργά**, παίρνει πολύ χρόνο για να γίνει, δε γίνεται γρήγορα. ✍ *Η Αθηνά τώρα μαθαίνει ποδήλατο, γι' αυτό δεν τρέχει, πηγαίνει αργά.* ○ σιγά
● γρήγορα, βιαστικά
✓ Όταν είναι **αργά**, έχει περάσει πολλή ώρα και δεν υπάρχει πια χρόνος για κάτι. ✍ *«Δε θα παίξετε άλλο παιδιά, είναι αργά πια. Γρήγορα για ύπνο!» είπε η κυρία Μαργαρίτα.*
● νωρίς ◇ **αργός, αργώ** ♫ αρ-γά

αργία [η] ουσιαστικό (αργίες)

☑ **Αργία** είναι η ημέρα ή οι ημέρες που δε δουλεύουμε και δεν πηγαίνουμε στο σχολείο, γιατί γιορτάζουμε κάποια γιορτή.
♫ αρ-γί-α

αργοπορημένος, αργοπορημένη, αργοπορημένο επίθετο (αργοπορημένοι, αργοπορημένες, αργοπορημένα)

→ αργώ

αργός, αργή, αργό επίθετο (αργοί, αργές, αργά)

☑ Όταν κάποιος είναι **αργός**, του χρειάζεται πολύς χρόνος για να κάνει κάτι, δεν μπορεί να το κάνει γρήγορα.
● γρήγορος ◇ **αργά, αργώ**
♫ αρ-γός ✍ 'αντίθετα'

αργώ ρήμα (άργησα, θα αργήσω)

☑ Όταν **αργείς** να κάνεις κάτι, δεν το κάνεις την ώρα που πρέπει, αλλά πιο αργά. ✍ *Άργησε να γυρίσει από το ποδόσφαιρο ο Κώστας, και οι γονείς του ανησύχησαν. «Μην αργήσεις ξανά έτσι!» του είπαν.* ○ καθυστερώ
● βιάζομαι ◇ Όταν κάποιος είναι **αργοπορημένος**, φτάνει κάπου ύστερα από την ώρα που θα έπρεπε να είναι εκεί. **αργός**
♫ αρ-γώ

αρέσω ρήμα (άρεσα, θα αρέσω)

☑ Όταν σου **αρέσει** κάποιο πράγμα ή σου **αρέσει** να κάνεις κάτι, σ' ευχαριστεί πολύ, σε κάνει να χαίρεσαι. ✍ *Του Κώστα του αρέσει πολύ το ποδόσφαιρο, ενώ της Αθηνάς της αρέσει να ζωγραφίζει.*
♫ α-ρέ-σω
- Προσοχή! Το ρήμα χρησιμοποιείται πιο συχνά στο γ' πρόσωπο!

άρθρο [το] ουσιαστικό (άρθρα)

☑ **Άρθρα** είναι τα κείμενα που διαβάζουμε σ' εφημερίδες και περιοδικά. 🖋️ *Η κυρία Μαργαρίτα γράφει άρθρα για μία γνωστή εφημερίδα.* 🎵 άρ-θρο

αριθμητική [η] ουσιαστικό

☑ Στο μάθημα της **αριθμητικής** μαθαίνουμε να μετράμε, να προσθέτουμε, ν' αφαιρούμε, να πολλαπλασιάζουμε και να διαιρούμε αριθμούς. 💠 **αριθμός**
🎵 α-ριθ-μη-τι-κή

αριθμός [ο] ουσιαστικό (αριθμοί)

☑ *Πες μου έναν αριθμό από το 1 έως το 5. Αν θέλεις να βρεις την απάντηση, πήγαινε στην επόμενη σελίδα για να μάθεις κι άλλα πολλά για τους αριθμούς.*

✓ Ο **αριθμός** τηλεφώνου είναι ο αριθμός που παίρνουμε για να τηλεφωνήσουμε σε κάποιον.

💠 **αριθμητική** 🎵 α-ριθ-μός
🖋️ 'οι αριθμοί'

αριστερός, αριστερή, αριστερό επίθετο (αριστεροί, αριστερές, αριστερά)

☑ Λένε πως το **αριστερό** χέρι είναι της καρδιάς, γιατί βρίσκεται από την πλευρά που είναι η καρδιά.

● δεξιός 💠 *Στην Ελλάδα το τιμόνι του αυτοκινήτου βρίσκεται πάντα αριστερά, ενώ στην Αγγλία το έχουν δεξιά.*

🎵 α-ρι-στε-ρός

αρκετός, αρκετή, αρκετό επίθετο (αρκετοί, αρκετές, αρκετά)

☑ Όταν κάτι είναι **αρκετό**, μας φτάνει, χωρίς να είναι ούτε πολύ ούτε λίγο. 🖋️ *«Κώστα, σήμερα δεν είχατε*

σχολείο και είχες αρκετό χρόνο για ποδόσφαιρο» είπε ο κύριος Γιάννης.

💠 *«Έπαιξες αρκετά Κώστα, φτάνει για σήμερα!»* 🎵 αρ-κε-τός

αρκούδα [η] ουσιαστικό (αρκούδες)

☑ Η **αρκούδα** είναι ένα μεγάλο ζώο που ζει στα δάση και τα βουνά. Έχει καφέ, γκρι ή άσπρο τρίχωμα, μακριά μουσούδα και μεγάλα νύχια.

💠 *Πολλά παιδιά έχουν ένα μεγάλο αρκούδο για να παίζουν και να κοιμούνται μαζί του. Μοιάζει με αληθινή αρκούδα αλλά είναι παιχνίδι. Άλλα παιδιά έχουν αρκούδκια, δηλαδή μικρά γούνινα παιχνιδάκια που μοιάζουν με αρκούδες.*

🎵 αρ-κού-δα 🖋️ 'τα ζώα'

αρκούδος [ο] ουσιαστικό (αρκούδοι)

→ αρκούδα

αρμέγω, αρμέγομαι ρήμα (άρμεξα, θα αρμέξω)

☑ Όταν **αρμέγεις** μία κατσίκα ή μία αγελάδα, παίρνεις το γάλα τους για να το πεις ή να φτιάξεις τυρί, βούτυρο ή γιαούρτι.

🎵 αρ-μέ-γω

άρνηση [η] ουσιαστικό (αρνήσεις)

→ αρνούμαι

αρνί [το] ουσιαστικό (αρνιά)

☑ **Αρνί** λέμε το μικρό πρόβατο.
✓ **Αρνί** είναι το κρέας του πρόβατου.
✓ **Αρνί** λέμε και κάποιον που είναι αθώος και άκακος.

💠 **Το αρνάκι** είναι το μικρό του αρνιού.

🎵 αρ-νί

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

Οι αριθμοί

Με τους αριθμούς μετράμε:

0 μηδέν	11 έντεκα	100 εκατό
1 ένας/μία/ένα	12 δώδεκα	101 εκατόν ένα
2 δύο	13 δεκατρία/δεκατρείς	200 διακόσιοι/διακόσιες/διακόσια
3 τρεις/τρία	14 δεκατέσσερα/δεκατέσσερις	300 τριακόσια
4 τέσσερις/τέσσερα	15 δεκαπέντε	400 τετρακόσια
5 πέντε	16 δεκαέξι/δεκάξι	500 πεντακόσια
6 έξι	17 δεκαεπτά/δεκαεφτά	600 εξακόσια
7 επτά/εφτά	18 δεκαοκτώ/δεκαοχτώ	700 επτακόσια
8 οκτώ/οχτώ	19 δεκαεννιά/δεκαεννέα	800 οκτακόσια
9 εννιά/εννέα	20 είκοσι	900 εννιακόσια
10 δέκα		1000 χίλιοι/χίλιες/χίλια
		2000 δύο χιλιάδες
		1.000.000 ένα εκατομμύριο

Πρόσεξες ότι οι αριθμοί από το 11 ως το 19 γράφονται σε μία λέξη;

Στο παραμύθι ήταν 1 λύκος και 3 γουρουνάκια:

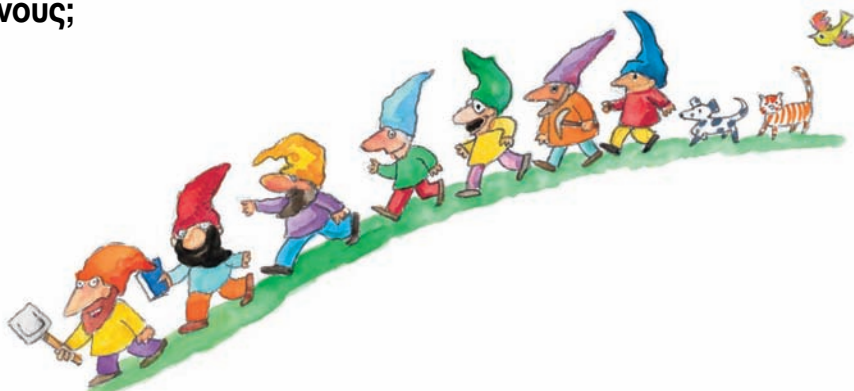

Πόσα λουλούδια ποτίζει το γουρουνάκι;

Στο παραμύθι οι νάνοι είναι 7. Εδώ πόσοι είναι; Μέτρησέ τους.
Είναι περισσότεροι;

Οι νάνοι μπήκαν στη σειρά. Πόσοι είναι τώρα;
Τι κρατάει ο πρώτος; Ποιος είναι όγδοος στη σειρά μετά τους νάνους;

πρώτος, δεύτερος, τρίτος, τέταρτος, πέμπτος,
έκτος, έβδομος, όγδοος, ένατος, δέκατος

ενδέκατος, δωδέκατος, δέκατος τρίτος, δέκατος τέταρτος,
δέκατος πέμπτος, δέκατος έκτος, δέκατος έβδομος,
δέκατος όγδοος, δέκατος ένατος, εικοστός, εικοστός πρώτος,
τριακοστός, τεσσαρακοστός, πενηκοστός, εξηκοστός,
εβδομηκοστός, ογδοηκοστός, ενενηκοστός, εκατοστός

α

αρνούμαι και **αρνιέμαι** ρήμα (αρνήθηκα, θα αρνηθώ)

☑ Όταν **αρνείσαι** κάτι, δεν το δέχεσαι, λες όχι.

✍ *Ο Κώστας αρνήθηκε το δεύτερο γλυκό, γιατί πονούσε η κοιλιά του.*

● δέχομαι 🎵 αρ-νού-μαι

β

γ

δ

ε

ζ

η

θ

ι

κ

λ

μ

ν

ξ

ο

π

ρ

σ

τ

υ

φ

χ

ψ

ω

αρπάζω, αρπάζομαι ρήμα (άρπαξα, θα αρπάξω)

☑ Όταν **αρπάξεις** κάτι, το πιάνεις γρήγορα για να μη σου φύγει.

✍ *Η Ελένη άρπαξε το τελευταίο κομμάτι γλυκό, πριν της το πάρει κάποιος άλλος.* ○ γραπώνω

● αφήνω

✓ Λέμε ότι **αρπάξεις** μία αρρώστια, όταν την κολλάς από κάποιον άλλον.

Όταν λέμε ότι κάποιος τις **αρπάζει**, εννοούμε ότι τρώει ξύλο από κάποιον.

🎵 αρ-πά-ζω

-Πότε λέμε ότι κάτι αρπάζει φωτιά;

αρραβωνιάζω, αρραβωνιάζομαι ρήμα (αρραβώνισα, θα αρραβωνιάσω)

☑ Όταν οι γονείς **αρραβωνιάζουν** κάποιο παιδί τους, κάνουν μία γιορτή όπου η κόρη ή ο γιος δίνουν υπόσχεση σε κάποιον ότι θα τον παντρευτούν. Όταν **αρραβωνιάζεσαι** κάποιον, του δίνεις την υπόσχεση μπροστά

σ' όλους πως θα τον παντρευτείς.

✍ *Όταν αρραβωνιάστηκαν η θεία Κατερίνα και ο θείος Σταμάτης, κάλεσαν όλη την οικογένεια.*

◇ *Μετά τον αρραβώνα της η θεία Κατερίνα έλεγε σε όλους πως ο θείος Σταμάτης είναι ο αρραβωνιαστικός της.* 🎵 αρ-ρα-βω-νιά-ζω

αρραβωνιαστικός [ο],
αρραβωνιαστικά [η] ουσιαστικό

(αρραβωνιαστικοί, αρραβωνιαστικές)
→ αρραβωνιάζω

αρρωσταίνω ρήμα (αρρώστησα, θα αρρωστήσω) → άρρωστος

αρρώστια [η] ουσιαστικό (αρρώστιες)
→ άρρωστος

άρρωστος, άρρωστη, άρρωστο επίθετο (άρρωστοι, άρρωστες, άρρωστα)

☑ Όταν κάποιος είναι **άρρωστος**, νιώθει πολύ άσχημα, είναι αδύναμος και καμιά φορά πονάει και χρειάζεται γιατρό. ✍ *Ο Κώστας είναι άρρωστος με γρίπη κι ο γιατρός του απαγόρευσε να βγει έξω σήμερα και αύριο.*

◇ *Ο Κώστας αρρώστησε, έχει πυρετό και πονάει ο λαιμός του. «Μην ανησυχείς, Αθηνά. Η αρρώστια του είναι ελαφριά και θα περάσει γρήγορα» είπε ο γιατρός.*

○ **ασθένεια** 🎵 άρ-ρω-στος

αρσενικός, αρσενική, αρσενικό επίθετο (αρσενικοί, αρσενικές, αρσενικά)
→ αγόρι, θηλυκός

αρχαίος, αρχαία, αρχαίο επίθετο (αρχαίοι, αρχαίες, αρχαία)

☑ **Αρχαίος** είναι αυτός που υπήρχε τα πολύ παλιά χρόνια.

✍ *Οι αρχαίοι Έλληνες πίστευαν σε δώδεκα θεούς.*

✓ (σαν ουσιαστικό) «Την Πέμπτη θα

πάμε όλη η τάξη στην Ολυμπία να δούμε τ' **αρχαία**» είπε η Αθηνά.

Τα ερείπια από τα αρχαία χρόνια.

✓ Το αγαπημένο μάθημα της Αλίκης στο γυμνάσιο είναι

τ' **αρχαία**. Το μάθημα που διδάσκει τον αρχαίο πολιτισμό και την αρχαία γλώσσα. 🎵 αρ-χαί-ος

- ξεκινώ ● σταματώ, τελειώνω
- ◇ **αρχή** 🎵 αρ-χι-ζω

αρχιτέκτονας [ο], αρχιτεκτόνισσα [η]

ουσιαστικό (αρχιτέκτονες, αρχιτεκτόνισσες)

✓ Ο **αρχιτέκτονας** είναι αυτός που κάνει τα σχέδια των κτιρίων που χτίζονται. 🎵 αρ-χι-τέ-κτο-νας

αρχή [η] ουσιαστικό (αρχές)

✓ Η **αρχή** είναι εκεί που ξεκινάει κάτι.

🎨 Ο Νίκος έχασε την **αρχή** του έργου στην τηλεόραση, γιατί έπαιξε με τη Ροζαλία. Και να φανταστείς ότι στην **αρχή** η Ροζαλία φοβόταν το Νίκο και δεν τον άφηνε να τη χαϊδέψει.

● τέρμα, τέλος

✓ Στις **αρχές** Σεπτεμβρίου ανοίγουν τα σχολεία. Όταν αρχίζει ο μήνας Σεπτέμβριος.

◇ **αρχίζω** 🎵 αρ-χή

άρωμα [το] ουσιαστικό (αρώματα)

✓ Το **άρωμα** είναι μία ευχάριστη μυρωδιά όπως αυτή των λουλουδιών.

○ μυρωδιά

✓ Το **άρωμα** είναι ένα υγρό με έντονη μυρωδιά που το βάζουμε πάνω στο σώμα μας για να μυρίζουμε ωραία. ◇ **αρωματικός** 🎵 ά-ρω-μα

αρχηγός [ο], [η] ουσιαστικό (αρχηγοί)

✓ Ο **αρχηγός** δίνει οδηγίες σε μία ομάδα ανθρώπων και φροντίζει έτσι ώστε τα μέλη της να ζουν και να δουλεύουν καλά μαζί.

🎵 αρ-χι-γός

ασανσέρ [το] ουσιαστικό

✓ Μέσα σε μία πολυκατοικία παίρνουμε το **ασανσέρ** για ν' ανέβουμε ή να κατέβουμε πολλούς ορόφους πιο γρήγορα και πιο ξεκούραστα απ' ό,τι με τις σκάλες. Το **ασανσέρ** δουλεύει με ηλεκτρισμό.

🎵 α-σαν-σέρ

-Ξένη λέξη.

Δεν αλλάζει

ούτε στον ενικό

ούτε στον πληθυντικό

αριθμό.

αρχίζω ρήμα (άρχισα, θα αρχίσω)

✓ Όταν **αρχίζεις** κάτι, το κάνεις για πρώτη φορά και συνεχίζεις να το κάνεις για κάποιο καιρό ή κάποιες ώρες. 🎨 Ο Κώστας **άρχισε** να παίζει ποδόσφαιρο, όταν ήταν τεσσάρων χρονών.

✓ Όταν κάτι **αρχίζει**, γίνεται εκείνη τη στιγμή κάτι καινούριο και συνεχίζεται, μέχρι να σταματήσει.

🎨 Το σχολείο **αρχίζει** το Σεπτέμβριο και σταματάει τον Ιούνιο.

✓ Τα παραμύθια **αρχίζουν** με τη φράση «μια φορά κι έναν καιρό...»

ασβέστης [ο] ουσιαστικό (ασβέστες)

✓ Ο **ασβέστης** είναι άσπρη σκόνη που όταν την ανακατέψουμε με νερό μοιάζει με λάσπη. Τον χρησιμοποιούμε στις οικοδομές.

🎵 α-σβέ-στης

ασήμαντος, ασήμαντη, ασήμαντο

επίθετο (ασήμαντοι, ασήμαντες, ασήμαντα)

✓ Όταν κάποιος είναι **ασήμαντος**,

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

τίποτα δεν τον ξεχωρίζει από τους άλλους. ✍ *Πολλοί νόμιζαν ότι η Βούλα Πατουλίδου ήταν **ασήμαντη** αθλήτρια, μέχρι που κέρδισε το χρυσό μετάλλιο στους Ολυμπιακούς αγώνες.*

✓ Όταν κάτι είναι **ασήμαντο**, δεν υπάρχει λόγος να μας απασχολεί.

✍ *«Ελάτε, κύριε Μιχάλη, η ζημιά είναι **ασήμαντη**. Ένα σπασμένο τζάμι είναι μόνο, δεν έπαθε κανείς τίποτα» είπε η κυρία Μαργαρίτα.*

○ μικρός ● σημαντικός, μεγάλος, σπουδαίος ◆ **σημασία**
♫ α-σή-μα-ντος

ασήμι [το] ουσιαστικό

✓ Το **ασήμι** είναι ένα μέταλλο που το χρησιμοποιούμε για να φτιάχνουμε κοσμήματα, όπως βραχιόλια ή δαχτυλίδια και διάφορα αντικείμενα, όπως μαχαιροπίρουνα ή βάζα. Το χρώμα του είναι σαν λευκό.

◆ Όταν κάτι είναι **ασημένιο** είναι φτιαγμένο από ασήμι. ♫ α-σή-μι

ασθενής [ο], [η] ουσιαστικό (ασθενείς)

✓ Ο **ασθενής** είναι αυτός που πάει στο γιατρό, γιατί δεν αισθάνεται καλά στην υγεία του. ○ άρρωστος

◆ Το **ασθενοφόρο** είναι ένα μεγάλο αυτοκίνητο που μεταφέρει τους ασθενείς στο νοσοκομείο. **ασθένεια**
♫ α-σθε-νής ✍ 'στο νοσοκομείο'

ασθενοφόρο [το] ουσιαστικό (ασθενοφόρα) → ασθενής

άσκηση [η] ουσιαστικό (ασκήσεις)

✓ Οι **ασκήσεις** γυμναστικής είναι οι κινήσεις που κάνουμε για να γυμνάσουμε το σώμα μας.

✓ Στο σχολείο μάς βάζουν **ασκήσεις** για να καταλάβουμε καλά το μάθημα

και για να δείξουμε ότι το μάθαμε.

♫ ά-σκη-ση

ασπίδα [η] ουσιαστικό (ασπίδες)

✓ Τ' αρχαία χρόνια στις μάχες οι στρατιώτες κρατούσαν **ασπίδα** για να προστατεύονται από τα χτυπήματα των εχθρών τους.

Η **ασπίδα** ήταν μία σκληρή πλάκα που κρατούσε ο στρατιώτης με το ένα χέρι μπροστά στο στήθος του, ενώ στο άλλο είχε το σπαθί. ♫ α-σπί-δα

ασπρίζω ρήμα (άσπρισα, θα ασπρίσω)

→ άσπρος

άσπρος, άσπρη, άσπρο επίθετο (άσπροι, άσπρες, άσπρα)

✓ Όταν κάτι είναι **άσπρο**, το χρώμα του είναι σαν το γάλα. ○ λευκός ● μαύρος ◆ *Το αυτοκίνητο του κυρίου Γιάννη **άσπρισε** από το χιόνι.*

Έγινε **άσπρο**. ● **μαυρίζω**
♫ ά-σπρος ✍ 'τα χρώματα'

αστακός [ο] ουσιαστικό (αστακοί)

✓ Ο **αστακός** ζει στη θάλασσα, έχει τέσσερα ζευγάρια πόδια και δύο μεγάλες δαγκάνες μπροστά για να πιάνει την τροφή του. Τον ψαρεύουμε για το κρέας του που είναι νόστιμο αλλά και πολύ ακριβό. ♫ α-στα-κός ✍ 'η θάλασσα'

αστείος, αστεία, αστείο επίθετο (αστείοι, αστείες, αστεία)

✓ Όταν κάτι είναι **αστείο** ή όταν κάποιος είναι **αστείος**, μας διασκεδάζει και μας κάνει να γελάμε.
○ διασκεδαστικός ● σοβαρός

◇ (σαν ουσιαστικό) Ένα **αστείο** είναι μία ιστορία που λέμε ή κάτι που κάνουμε και μας κάνει να γελάμε.

♫ α-στεί-ος

αστέρι [το] ουσιαστικό (αστέρια)

☑ Τα **αστέρια** λάμπουν στον ουρανό τη νύχτα.

✓ **Αστέρια** λέμε μερικές φορές και τους διάσημους ηθοποιούς ή τραγουδιστές. ◇ **αστερίας, αστροναύτης** ♫ α-στέ-ρι

- Λέμε και το **άστρο**.

αστερίας [ο] ουσιαστικό (αστερίες)

☑ Ο **αστερίας** είναι ένα ζώο της θάλασσας που μοιάζει με αστέρι, γιατί έχει πέντε πόδια γύρω από το σώμα του. Μερικές φορές το κύμα βγάζει **αστερίες** στην παραλία που ξεραίνονται στον ήλιο. ◇ **αστέρι** ♫ α-στε-ρί-ας ✍ 'η θάλασσα'

αστράγαλος [ο] ουσιαστικό (αστράγαλοι)

☑ Ο **αστράγαλος** βρίσκεται πάνω από τη φτέρνα και κάτω από τη γάμπα σου. ♫ α-στρά-γα-λος ✍ 'το σώμα μας'

αστραπή [η] ουσιαστικό (αστραπές)

☑ Όταν πέφτουν **αστραπές**, είναι σαν να σκίζεται ο ουρανός από μία δυνατή λάμψη, μετά ακούγεται βροντή κι αρχίζει η καταιγίδα.

✓ Ο Ίγκλι έτρεξε γρήγορα σαν **αστραπή** κι έφτασε αμέσως στο

σχολείο. Έτρεξε πολύ γρήγορα.

✓ «Καθαρός ουρανός, **αστραπές** δε φοβάται!» λέμε όταν δεν έχουμε λόγο να φοβόμαστε για ό,τι κάναμε.

◇ **αστράφτω**

♫ α-στρα-πή

αστράφτει ρήμα (άστραψε, θα αστράψει)

☑ Όταν πέφτει αστραπή, λέμε ότι **αστράφτει**. ✍ «**Αστράφτει** και βροντάει, γρήγορα σίτι, γιατί θα βρέξει!» είπε ο θεός Αλέκος στην Αθηνά. ◇ **αστραπή** ♫ α-στρά-φτει

- Προσοχή! Το ρήμα χρησιμοποιείται στο τρίτο πρόσωπο ενικού.

αστροναύτης [ο], [η] ουσιαστικό (αστροναύτες)

☑ Ο **αστροναύτης** είναι αυτός που ταξιδεύει μέσα σε διαστημόπλοιο.

✍ Το όνειρο του Νίκου είναι να γίνει **αστροναύτης** και να φτάσει μέχρι το φεγγάρι.

◇ **αστέρι, άστρο, ναύτης**

♫ α-στρο-ναύ-της

αστυνομία [η] ουσιαστικό

☑ Η δουλειά της **αστυνομίας** είναι να φροντίζει έτσι ώστε να ζει ο κόσμος με ασφάλεια και να σέβονται οι πολίτες τους νόμους. Στην **αστυνομία** δουλεύουν οι **αστυνομικοί**.

✍ Η **αστυνομία** ψάχνει να βρει τους κλέφτες που μπήκαν στο μαγαζί του κυρίου Δημήτρη. ◇ **αστυνομικός**

♫ α-στυ-νο-μί-α

α
β
γ
δ
ε
ζ
η
θ
ι
κ
λ
μ
ν
ξ
ο
π
ρ
σ
τ
υ
φ
χ
ψ
ω

αστυνομικός [ο], αστυνομικά [η]

ουσιαστικό (αστυνομικοί, αστυνομικές)

☑ Ο **αστυνομικός** είναι αυτός που δουλεύει για την αστυνομία.

◇ (σαν επίθετο) *Στην αστυνομική μας ταυτότητα είναι η φωτογραφία μας και όλα μας τα στοιχεία, δηλαδή το όνομα, η διεύθυνση και η ηλικία μας.*

♫ α-στυ-νο-μι-κός

παράθυρα του μαγαζιού του, αισθάνεται μεγαλύτερη ασφάλεια.

- σιγουριά, προστασία
- κίνδυνος, ανασφάλεια
- ♫ α-σφά-λει-α

άσφαλτος [η] ουσιαστικό (άσφαλοι)

☑ Με **άσφαλο** στρώνουμε ένα δρόμο από χώμα, κι έτσι τα αυτοκίνητα τρέχουν πιο γρήγορα και δε γεμίζουν σκόνη. Όταν γίνεται αυτό, ο νέος δρόμος λέγεται κι αυτός **άσφαλτος**.

Η Αθηνά χαίρεται να τρέχει στην άσφαλο με το ποδήλατο.

♫ ά-σφαλ-τος

άσχημος, άσχημη, άσχημο επίθετο

(άσχημοι, άσχημες, άσχημα)

☑ Όταν κάτι είναι **άσχημο**, δε μας αρέσει να το κοιτάζουμε.

Η κακιά βασίλισσα ήταν άσχημη και ζήλευε τη Χιονάτη, που ήταν όμορφη. ● όμορφος, ωραίος

✓ Όταν κάτι είναι **άσχημο**, μας κάνει να νιώθουμε δυσάρεστα.

Η Αθηνά είδε ένα άσχημο όνειρο και ξύπνησε. ○ δυσάρεστος

- ωραίος ◇ **άσχημα**
- ♫ ά-σχη-μος

ασυνήθιστος, ασυνήθιστη,

ασυνήθιστο επίθετο (ασυνήθιστοι,

ασυνήθιστες, ασυνήθιστα)

☑ Όταν κάτι είναι **ασυνήθιστο**, δεν είναι συνηθισμένο, είναι διαφορετικό από αυτό που ξέρουμε. *Ξαφνικά ακούστηκε ένας ασυνήθιστος θόρυβος από την κουζίνα και ο Κώστας έτρεξε να δει τι συμβαίνει.*

- περίεργος, διαφορετικός, σπάνιος
- συνηθισμένος ◇ **συνήθεια**

♫ α-συ-νή-θι-στος

ασφάλεια [η] ουσιαστικό

☑ Όταν υπάρχει **ασφάλεια**, αισθανόμαστε προστατευμένοι από κάθε κίνδυνο. *Από τότε που ο κύριος Δημήτρης έβαλε κάγκελα στα*

Αν θέλεις να μάθεις τι έγινε με το μαγαζί του κυρίου Δημήτρη, ψάξε μέσα στο λεξικό τις λέξεις δικαστήριο, δικηγόρος, θηρίο, καημένος, πιάνω, τμήμα, φυλακή

ασχολία [η] ουσιαστικό (ασχολίες)

☑ Όταν έχεις μία **ασχολία**, αφιερώνεις το χρόνο σου σε κάτι.

Όταν η Αθηνά είναι στο σπίτι, ασχολείται συνέχεια με κάτι. Διαβάζει, παίζει κουκλοθέατρο ή ακούει μουσική. Λέει πως έχει ένα σωρό ασχολίες. ◇ Όταν έχεις μία **ασχολία**, **ασχολείσαι** με κάτι.

♫ α-σχο-λί-α

ασχολούμαι ρήμα (ασχολήθηκα, θα

ασχοληθώ) → ασχολία